

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP na posiedzeniu 27 sierpnia 2013 r. zapoznała się z materiałami przygotowanymi przez Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy na temat szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy.

W oparciu o dostępną wiedzę ocenia się, że narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne (SCB) w środowisku pracy może dotyczyć ponad 150 grup zawodowych należących do 22 kategorii gałęzi gospodarki narodowej. Obecnie wśród SCB wymienia się przede wszystkim wirusy i priony, bakterie, grzyby oraz wewnętrzne pasożyty ludzkie. Szkodliwe czynniki biologiczne ze względu na swoją różnorodność stanowią duże wyzwanie zarówno dla medycyny, jak i bezpieczeństwa oraz higieny pracy.

W wielu przypadkach konsekwencją narażenia na SCB jest wystąpienie chorób zawodowych. W 2012 roku stwierdzono w Polsce łącznie 2402 choroby zawodowe, z czego najliczniej rozpoznawane były wywołane czynnikami biologicznymi choroby zakaźne lub pasożytnicze oraz ich następstwa (705 przypadków, tj. 29,4% ogółu chorób zawodowych). W tej grupie przeważała borelioza (75,5%), następnie wirusowe zapalenie wątroby typu B i C (9,9%) oraz gruźlica pochodzenia zawodowego (9,1%). Choroby zakaźne lub pasożytnicze były odnotowywane najczęściej u mężczyzn (59,1%). Porównując te dane z rokiem poprzednim stwierdza się wzrost liczby chorób związanych z SCB o podłożu zawodowym o 8,6%.

Od 2005 roku, wraz z wprowadzeniem w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz.U. 2005, nr 81 poz. 716 ze zm.: Dz.U. 2008, nr 48 poz. 288) istnieje wymóg kontroli narażenia na SCB. Rozporządzenie określa definicję, klasyfikację i wykaz SCB, wykaz prac narażających pracowników na ich działanie, szczegółowe warunki ochrony pracowników przed tymi zagrożeniami, jak również sposób prowadzenia rejestru prac narażających na działanie SCB oraz rejestru pracowników zatrudnionych przy tych pracach.

Ograniczenie negatywnego działania SCB w środowisku pracy jest możliwe poprzez prowadzenie prawidłowych działań profilaktycznych, takich jak: instalacja nowoczesnych systemów wentylacyjnych, odpylających i hermetyzację procesu produkcji ograniczającą emisję SCB; odpowiednie warunki sanitarne i stosowanie urządzeń odkażających; badania profilaktyczne pracowników; stosowanie indywidualnych środków ochronnych dostosowanych do specyfiki zagrożeń; wykonywanie szczepień ochronnych wysoce narażonych grup pracowników oraz efektywną oświatę zdrowotną.

Na podstawie przedstawionych materiałów oraz przeprowadzonej dyskusji, Rada Ochrony Pracy uznaje za konieczne:

1. Nowelizację prawa polskiego w zakresie ochrony pracowników przed działaniem czynników biologicznych, w tym rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (w zakresie m.in. zmiany definicji szkodliwych czynników biologicznych (SCB), monitoringu ilościowego i jakościowego skażenia środowiska pracy SCB oraz czasowych reżimów kontroli);
2. Upowszechnienie wiedzy o zagrożeniach powodowanych przez SCB wśród pracowników i pracodawców;
3. Upowszechnienie nowoczesnych metod analitycznych i zasad kontroli jakości higienicznej środowiska pracy zanieczyszczonego SCB;
4. Rozpoznanie i monitoring zagrożeń powodowanych przez SCB w różnych środowiskach pracy;
5. Monitoring stanu środowiska pod wpływem zmian technologicznych i surowcowych w przemyśle (w tym produkcja biopaliw, przetwórstwo biomasy itp.);
6. Stworzenie bazy danych o zagrożeniach biologicznych w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej;
7. Upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochron indywidualnych przeciwko SCB.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 22 października 2013 r.